

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρόνεται άμα
δαίτη πως δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—**ΕΥΧΑΡΗΣ.**

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυ-
σικοὺς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η΄. * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 2 ΤΟΥ ΜΑΗ 1910 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΠΡΩ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 390

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΒΗΛΑΡΑΣ. 'Ανέκδοτες γραφές.
- ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Τα τραγούδια του Στρατιώτη.
- ΚΙΜΩΝ ΓΑΛΑΖΗΣ. Ρυθμοί.
- ΜΕΜΑΣ ΔΑΝΑΛΗΣ. Κάδρα.
- ΜΑΞΙΜΟΣ ΔΩΡΟΣ. Στὸν κάμπο.
- Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Οἱ δύο ἀγάπες (τέλος).
- Μ. ΚΑΔΟΜΟΙΡΗΣ. Μουσικακροτικά γυμνάσματα.
- ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ. 'Ο ποιητής.
- ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ δημοτικό σχολείο.
- ΣΜΥΡΝΙΟΣ. 'Απὸ τῆ Σμύρνης.
- Κ. ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Δυὸ λόγια γιὰ τὸν κ. Α. Πάλλη.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ἀξιότιμος Κύριε

Ἡ δημοτικὴ παιδεία ἔχει σκοπὸ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν ἄνθρωπο ὥστε νὰ μπορῆ νὰ ζήσῃ τῆ σημερινῇ ζωῇ. Καὶ τὸ κατορθώνει παρέχοντας στὸ παιδί χρήσιμες γιὰ τὴ ζωὴ γνώσεις, γυμνάζοντας τὸ σῶμα του, μορφώνοντας τὸ χαρακτήρα του καὶ καθιστώντας τὸ μυαλό του ἱκανὸ νὰ σκέπτεται.

Μαζὶ μὲ τοὺς δρους τῆς ὑγιεινῆς τοῦ σώματος καὶ παρεκτὸς τῆ θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἀπαραίτητες γιὰ τὴ ζωὴ γνώσεις θεωροῦνται παντοῦ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῆς γεωμετρίας, τὰ στοιχεῖα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἡ πατριδογνωσία καὶ οἱ κανόνες, οἱ λόγοι καὶ οἱ ἄπλοι, τῆς μητρικῆς γλώσσας.

Ἄρκει τὰ μαθήματα αὐτὰ νὰ διδάσκωνται μὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴ φορτῶνουν τὸ μυαλό, ἀλλὰ νὰ τὸ μορφώνουν, γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ ἀπόφοιτος τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἔτοιμος ν' ἀντικρῶσῃ τὴ ζωὴ, κατέχοντας, μαζὶ μὲ τὴν ἠθικὴ δύναμη καὶ τὴν ἀναπτυγμένη νόηση, τίς ἀπαραίτητες στὸν πολίτη γνώσεις.

Καὶ πρέπει ἡ διδασκαλία νὰ προβαίη μὲ τὰ γνωστὰ καὶ ἀπὸ τὰ παραδείγματα πρὸς τὸν κανόνα, γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἀπόφοιτος νὰ διαβάξῃ ἐκφραστικὰ καὶ νὰ γράφῃ ἐκφραστικὰ, δηλαδὴ, νὰ νοιώθῃ τὸ τί διαβάξῃ καὶ νὰ μεταδίδῃ τὴ σκέψῃ του γράφοντας· καὶ ἀκόμα νὰ

αἰσθανθῇ πραγματικὴ δρεξὴ νὰ συμπληρώσῃ τίς γνώσεις του, ἢ μόνος του ὡς πελάτης τῆς Λαϊκῆς Βιβλιοθήκης, ἢ καὶ ἀκολουθώντας τὴν εἰδικὴ μόρφωση γιὰ τὸ ἐπάγγελμα ποὺ ἡ φυσικὴ του προδιάθεση καὶ ἡ κοινωνικὴ του θέση τὸν προώρως.

Ἡ δημοτικὴ μας παιδεία ἔμως, ἔλοι τὸ ἐξέρρωμε καὶ τ' ἐμολογοῦμε, τίποτα ἀπ' ἐλ' αὐτὰ δὲν κατορθώνει.

Φταίει σὲ τοῦτο ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας; Φταίνει τὰ διδακτικὰ βιβλία; Φταίει ἡ ταπεινὴ θέση καὶ ἡ παιδαγωγικὴ ἀμορφωσία τοῦ δασκάλου; Φταίει τίποτε ἄλλο βαρύτερο, ριζικώτερο, ὀργανικώτερο; Κ' ἐμεῖς τὸ λέμε, πὼς εἶλα θὰ φταίει. Μὰ πρὸ πάντων κατανοήσαμε πὼς τὰ πρῶτα νοήματα δὲ μποροῦν νὰ ξυπνήσουν στὸ μυαλό τοῦ παιδὸς παρὰ μὲ τὸ γινώριμό του γλωσσικὸ ὄλιό. Καὶ κατανοήσαμε ἀκόμα τὴν ἀνάγκη ἐπὶ τέλους ν' ἀποδειχθῇ πειραματικὰ μὲ ποῖα πρόγραμμα, μὲ ποῖα μέθοδος, μὲ ποῖα βιβλία, τὸ ΠΩΣ θὰ μπορούσε τὸ δημοτικὸν σχολεῖο, τὸ νεοελληνικόν, νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν τρισμεγάλον σκοπὸν του. Καὶ συμπεράναμε ὅτι τὴν πειραματικὴ αὐτὴ ἀπόδειξη θὰ μᾶς τὴ δώσῃ χεροπιστῆ μόνον τὸ θεμέλιωμα καὶ ἡ λειτουργία ἐνὸς πρότυπου δημοτικοῦ σχολείου, ποὺ νὰ τὸ θεμελιώσῃ καὶ νὰ τὸ ἐπισταθῇ καὶ νὰ τὸ νοιάξεται μὴ μορφωμένη, μ' ἐπίγνωση τοῦ σκοποῦ, ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

Ἀποφασίσαμε, λοιπόν, νὰ ἰδρῶσμε καὶ νὰ ἐπιμεληθῶμε τὸ Σχολεῖο ποὺ θὰ δώσῃ στὸν τόπο μας, μαζὶ μὲ τὴν καταλληλότερη γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα παιδαγωγικὴ μέθοδο, τὸ πρότυπο ἀλφαριθμητικόν, τὰ πρότυπα διδακτικὰ βιβλία καὶ τὰ μορφωτικὰ καὶ βοηθητικὰ τοῦ δασκάλου βιβλία, καὶ στὸ τέλος τὸ ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ, τοὺς ἀπόφοιτους, παιδιὰ μ' ἀναπτυγμένο χαρακτήρα καὶ νόηση, μὲ τὴν δρεξὴ καὶ τὴ δύναμη νὰ μάθουν, γιὰτὶ θὰ κατέχουν καὶ τὸ ὄργανο κάθε πρόδου, τὴ μητρικὴ τους γλώσσα.

Ὅσοι αἰσθάνονται τὴ μεγάλη ὠφέλεια ποὺ θὰ προκύψῃ ἀπὸ μιὰ τέτοια πειραματικὴ καὶ ζωντανὴ λύση τοῦ προβλήματος τῆς δημοτικῆς μας παιδείας, τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα ποὺ πρόσεξαν τὴν ἀγωνία τοῦ παιδιοῦ τους, ἔταν σκυμμένο στὸ βιβλίον ζαλλῆσαι τὸ μυα-

λό του γιὰ νὰ ξεμάθῃ, ἢ νὰ παραμορφώσῃ, ἔτι ζωντανὸ καὶ θελκτικὸ τοῦ ἔμαθε τὸ σπῆτι του, τὸν κάθε μορφωμένο ποὺ πιστεύει, ὅπως κ' ἐμεῖς—χωρὶς ν' ἀποβλέπῃ στὴ γλώσσα ποὺ συνήθισε νὰ γράφῃ καὶ νὰ καταλαβαίνει—ὅτι Λαϊκὴ Παιδεία καὶ Δημοτικὸν Σχολεῖο θὰ ὑπάρξῃ μόνον ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ τὰ παιδιὰ θὰ ἀνατρέφονται μὲ τὴ μητρικὴ τους γλώσσα, ὅλους αὐτοὺς τοὺς καλοῦμε νὰ συντρέξουν μὲ κάθε ὄλικὴ καὶ ἠθικὴ βοήθεια τὸ ἔθνικόν, ἄς τ' ὀνομάσωμε, πείραμα.

Κάθε δωρεὰ καὶ συνδρομὴ ἄς σταλῇ στὸν κ. Δ. Π. Πετροκόκκινον, ἐδδς Τιμολέοντος, 25 Ἀθήνας.

Ὁ σκοπὸς τοῦ γράμματος, ὅπως καὶ ὁ συγκεκριμένος σκοπὸς μας, τελειώνει σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο. Μολαταῦτα δὲν τὸ θεωροῦμε πρόωρον νὰ σᾶς ἀνακοινώσωμε ὅτι, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία καὶ ἄλλων, θὰ ὀργανώσωμε καὶ ἕνα Ἐκπαιδευτικὸν Ὀμιλον, γιὰ νὰ συντελέσῃ στὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ μας.

Ὅταν ὀργανωθῇ ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὀμιλος θὰ καλεσθῆτε νὰ γίνετε μέλος του, ἂν μᾶς εἰδοποιήσετε ἀπὸ τώρα μὲ γράμμα σας ὅτι δέχεσθε.

Μὲ ὑπόληψη

Ἡ Ἐφορὰ τοῦ Πρότυπου Δημοτικοῦ Σχολείου

- Α. ΔΕΑΜΟΥΖΟΣ Ν. ΠΑΠΠΟΣ
- Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ
- Α. ΔΙΟΜΗΔΗΣ Γ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ
- Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ Κ. Δ. ΤΟΠΑΛΗΣ
- Κ. ΜΕΛΑΣ Μ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ
- Α. ΜΠΕΝΑΚΗΣ Φ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ἀθήνα, Μάρτης 1910.

ΚΑΔΡΑ

1.

Τὸ παραμῦθον ἀλήθειαν. Κατάχουσε οἱ ἔξεραι κ' ἕνα πυκνὸ χρυσόβροχο μὲς στὸ νησιὸν σκορπιέται. Κοίτα καὶ πέρα. Ἐνα λευκὸ καράβι ἀπὸ τὴ Μάλτα μονάχον του στὸ πέλαο τηρεῖ καὶ συλλογιέται.

2.

Πρῶτὸν καὶ ταξιδεύουσι τὸ κατάστρο κανάλι, ξανθοειρεόονται οἱ ἑλλῆς πέρα στὸ ρημονήσι· Καλότυχος ποὺ θάκουγε τὸ τί θὰ κουβεντιάσουν στὴν τέτια τὴν πανάρα ἀγῆ σὺν ἡ δοτρία τίς ξυπνήση.